

Vojna

Zapadno bojišče

Novo nemško strelivo za topove

V par številkah smo že opisovali nove nemške magnetične mine, katere so povzročile na morju mnogo škode zaveznikom in raznim nevtralnimi državam. Po poročilu iz zapadnega kopnega bojišča so se poslužili Nemci 28. novembra prvič novih topovskih krogel, katere povzročajo

gost dim. Kakor hitro je dim pokrtil francoske postojanke, so začeli streljati nemški oddelki na levo in desno krilo proti Francozom. Čim bolj se je zgoščal topovski dim, tem bližje so se skušali nemški naskakovalni oddelki približati francoskim glavnim črtam. Nemški napad je bil odbit ter zadušen po srditih bojih s pomočjo strojníc.

Dogodki na morju

Prva pomorska bitka

Nad 16.000 tonska angleška pomožna križarka »Rawalpindi« je vršila nadzorno službo po Severnem morju v smeri proti otoku Island. Te križarke se je lotila nemška hitra vojna ladja »Deutschland« s še drugo ladjo. Angleži niso mogli uiti pred nemško premočjo, ker je bila njihova pomožna križarka mnogo slabše oborožena ter prepočasna. Prišlo je do prve manjše pomorske bitke v tej vojni na razdaljo 10 km. V teku pol ure so nemški težki topovi popolnoma razdejali angleško križarko, ki se je srdito branila, dokler ni bil njen zadnji top razbit in se je goreča ladja potopila. Izmed 300 častnikov in mornarjev z »Rawalpindija« jih je rešila neka angleška križarka 11, 30 pa druga nemška vojna ladja. Vsi ostali so bili ubiti na popolnoma razdejanem »Rawalpindiju«, ali pa so se utopili. Po tej prvi bitki, koje porazni izid je hudo zadel Angleže, so dobile angleške ladje nalog, da zasledujejo nemško križarko ter njeno tovarišico in ju potopijo.

Angleška pomožna križarka »Rawalpindi« je od začetka vojne deveta angleška vojna ladja, katero so potopili Nemci.

Poostrena zavezniška zapora

Naš list je že poročal, da so odgovorili Angleži in Francozi na potapljanje ladij s

pomočjo magnetičnih in prosto plavajočih min z znatno poostritvijo pomorske zapore. Dne 28. novembra je bila v Londonu sporazumno s Francijo objavljena kraljeva naredba o plenjenju nemškega izvoza, ki je stopila v veljavo 4. decembra.

Naredba določa, da mora vsaka trgovska ladja, ki pluje iz nemškega pristanišča (sem spadajo tudi od Nemcev zasedena poljska pristanišča) iztovoriti v zavezniškem pristanišču vse blago, katerega je naložila v nemški luki. Vsaka trgovska ladja, ki bo vozila iz nemškega pristanišča in bo izvažala blago in robo nemškega izdelka, spada pod naredbu stroge zapore. Nemško blago, ki bo iztovorjeno iz raznih ladij v zavezniška pristanišča, bo izročeno v shrambo predsedniku sodišča za vojno tihotapstvo. Blago bo ali zaplenjeno, zadržano ali prodano po navodilih sodišča za tihotapstvo. Zaplenjeno blago bo ostalo v zavezniških pristaniščih do konca vojne, v kolikor ne bo v nevarnosti, da se pokvari. Poseben svet bo po končani vojni sklepal o tem, komu naj pripade blago, oziroma izkupiček od njegove prodaje. Za nemško blago se bo smatral vsak proizvod, ki vsebuje 25% surovine iz Nemčije, ali če je nemški izdelek. Pri prevažanju iz nevtralnih držav se bo nadzorstvo pospešilo s potrdilom, iz katerega bo razvidno, kakšnega porekla je dotično blago.

Rusija napadla Finsko

Edina od štirih baltičskih držav si je upala komaj štirimilijonska Finska zoperstaviti neupravičenim ruskim zahtevam in s pripravljeno oboroženo silo zaklicati sovjetom: Tako daleč in ne dalje! Ker se je uprla pritlikava Finska ruskemu 180 milijonskemu orjaku, sovjete silno boli in bi radi to sramoto zabrisali na vsak način. Zato si je sovjetska vlada na celem in enostavno izmislila, da so finske oborožene sile na ozemlju med Finskim zalivom in Lagodskim jezerom (tam, kjer je sovjetska Rusija zahtevala, da se finska meja pomakne za 25 km proti severu — zaradi varnosti Leningrada) s topovi začele streljati na sovjetske obmejne straže. Padlo je na sovjetski strani skupno 13 mrtvih in ranjenih. Med ubitimi je en častnik in trije vojaki. Po tej izmišljotini, o kateri so Finci dokazali pred vsem svetom, da

je izvita iz trte, so obdolžili sovjeti finsko vlado, da je ona naročila obmejni spopad in mora radi tega umakniti svoje čete od meje. Finci so odgovorili, da se takoj umaknejo z meje z vojaštvom, ako storijo isto Rusi. Sovjetska vlada pa je poslala na finsko mejo znatna ojačenja, rusko brodovje v Finskem zalivu je prejelo povelje stroge pripravljenosti, sovjetske raz-

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

dijske postaje in časopisje se je zagnalo z ljuto besnostjo v nedolžno Finsko z zahtevo, da mora Rusija nastopiti z vsemi silami, da zaščiti ruske koristi napram finskemu »nasilju«.

Dne 28. novembra so šli sovjeti že tako daleč, da je ruski komisar za zunanje zadeve Molotov sporočil finski vladi, da sovjetska vlada odpoveduje Finski nenapadalno pogodbo.

Hladnokrvni Finci

Vodja finske obrambe maršal Manerheim je ob izbruhu zgoraj omenjenega spora potoval po Finski in je po vrnitvi v prestolnico Helsinki zvedel, česa je obdolženo finsko vojaštvo glede spopada z Rusi. Maršal pravi, da je od mesta, kjer bi se naj bili spoprijeli Finci ter Rusi, oddaljena finska poljska baterija 20 km, težki topovi pa 50 km. Razen tega so bili finski vojaki na dan obdolžitve, da so streljali na Ruse, pri cerkvenem nauku, ki se je vršil ob vsej meji pod milim nebom.

V glavnem mestu Finske v Helsinkih je prevladovalo sredi minulega tedna prepričanje, da »usijo, katero dogodki na Balkanu, kjer se je mislila usidirati s svojim vplivom, prehitujejo in hoče na podlagi izmišljenega obmejnega spora nasilno rešiti finsko vprašanje, da bi se zamogla nato posvetiti južnovzhodni Evropi, kjer jo že izpodrivajo druge velesile.

Tudi nemška vlada je podpirala v celoti sovjete v njihovi borbi proti Finski, ki je pa ohranila občudovanja vredno hladnokrvnost z izjavo, da je pripravljena na obrambo svojih mej ter pravic!

Finci se zanašajo v očigled ogromni ruski premoči na svoje naravne in vremenske prednosti. Sneg je za Fince to, kar so za Nizozemce poplave in za Angleže megla. Vojaštvo se je izredno razveselilo prvega snega. Finska vojska je organizirana tako, da lahko izrabi vse prednosti zasnežene pokrajine. Finske čete so sedaj belo oblečene in vsak vojak ima smuč. Pehota razpolaga tudi s posebnimi strojnimi, ki so izredno pripravne za borbo v snegu.

Rusija napadla Finsko brez vojne napovedi

Ruski komisar za zunanje zadeve Molotov je imel 29. novembra po radiu govor, v katerem je napovedal prekinitev diplomatskih stikov med Finsko ter Rusijo in je obdolžil čisto po krivem ter izmišljeno Fince sovražnosti napram Rusom in predvsem pa ogrožanja Leningrada.

Ko je bilo razmerje med Finsko in Rusijo že skrajno napeto, so se ponudile ameriške Združene države kot posredovalec, a je ruska vlada odklonila posredovalno ponudbo Amerike.

Brez vojne napovedi je sovjetska Rusija 30. novembra dopoldne napadla Finsko s treh strani. Rusko topništvo je pripravilo vdor pehote na finsko ozemlje med Ladoga jezerom ter Finskim zalivom. Drugi napad ruske pehote je bil izvršen na seve-

Zemljevid k dogodkom na Finskem.

ru Ladoškega jezera pri mestu Snojaevi. Tretjega vpada so se lotili Rusi s tem, da so zasedle sovjetske čete na severu Ribarji polotok.

Istočasno s topništvom in pehoto je začela Rusija na Finsko napad tudi iz zraka. Ruski bombniki so metali 30. novembra ob desetih dopoldne na finsko prestolno mesto Helsinki zažigalne bombe, katere so povzročile na več krajih požare. Po bombardiranju prestolnice so opravila ruska bombna letala uničevalno delo nad mestoma Svebury ter Viborg in nad številnimi manjšimi obmejnimi naselji.

S pehoto ter letali se je lotilo Finske še sovjetsko brodogradništvo, ki se je 30. novembra zjutraj že pojavilo pred pristaniščem glavnega mesta Helsinki in pred lukjo Hangö. Te bojne ladje sicer niso otvorile ognja iz svojih topov, pač pa je obstreljevalo finsko ozemlje trdnjavsko topništvo ruske pomorske trdnjave Kronštad.

Kratko označeni ruski napadi iz treh strani Fincev nikakor niso iznenadili, ampak je zadela ruska oborožena sila na popolno pripravljenost finskega naroda. Mala in junaška Finska ima za prijatelja ves kulturni svet. Italija gre v svojih simpatijah do Fincev in proti komunističnemu barbarstvu celo tako daleč, da že zbira prostovoljce, ki bodo šli na pomoč malemu finskemu narodu.

Mala Finska junaško odbila prve navale

Pod poveljstvom sovjetskega maršala Vorošilova se je lotila ruska vojska male Finske s 16 divizijami ter 1500 letali, med katerimi je 150 težkih bombnikov.

Kljub toliki premoči so junaški Finci s hrabrostjo, katero občuduje celi svet, zavrnili prve ruske navale in so uničili v prvih dveh dneh 25 ruskih letal, v Kareliji celi letalski polk, 36 tankov ter ujeli 800 vojakov.

Rusi so se maščevali za neuspehe s požigi obmejnih vasi in s potapljanjem malih ladij, s katerimi se prevažajo finsko prebivalstvo z otokov na celino.

Sovjetsko vojno brodogradništvo je 2. XII. nadaljevalo z obstreljevanjem finske luke Hangö. Finsko obalno topništvo je one-

mogočilo vsak poskus izkrcavanja sovjetskih čet.

Pač pa je finska obalna artilerija hudo poškodovala 8600 tonsko rusko križarko »Kirov« in potopila dva ruska rušilca.

Finska vojska je zopet zavzela mesto Petsamo ob Belem morju, katerega so zasedli Rusi 1. dec. Pri tem napadu je uspešno sodelovalo finsko letalstvo.

V finskih rudnikih za pridobivanje niklja, ki so čisto na severu države, je vse pripravljeno, da jih poženejo v zrak, preden bi jih zasedli Rusi.

Oni Finci, kateri se umikajo pred ruskim vdorom preko norveške meje, zažigajo svoje domove.

Ker bombardira rusko letalstvo brezobzirno finsko prestolnico Helsinki, je odredila finska vlada prisilno izpraznitev mesta.

Junaški Finci se uspešno borijo proti ruskim množicam z avtomatično ročno puško, s katero je oborožen vsak enajsti vojak, in to orožje kosi z istim učinkom kakor strojnica.

Rusi odklanjajo mirno poravnavo

Kakor smo že beležili, obsoja ruski pohod na Finsko ves svet.

Dasiravno izjavljajo Finci, da se bodo borili do zadnje kaplje krvi proti sovjetskemu napadalcu, pa še vedno upajo, da bo prišlo do pogajanj z Rusi in do mirne poravnave. Finska vlada, katere je uživala soglasno zaupnico parlamenta, je odstopila in je prevzela posle nova vlada pod predsedstvom Rikija. Zunanji minister v tej vladi je prejšnji finančni minister Tanner.

Sovjetski zunanji minister je odklonil pogajanja z novo finsko vlado.

Najbrž bo sklenil Molotov sporazume s komunistično vlado v zasedenem mestu Terijoki (blizu Leningrada), kjer so imenovali ruski sovjeti posebno komunistično vlado, kateri načeljuje že leta 1919 iz Finske pobegli boljševiški voditelj Kusinen.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Slovesna blagoslovitev novega železniškega mosta preko Save v Zagrebu. Zadnjo nedeljo je bil v Zagrebu slovesno blagoslovljen od nadškofa dr. Stepinca nov železniški most preko Save. Most je stal nad 59 milijonov din in je bil izdelan na domačih tleh. Slovesnosti se je udeležil predsednik vlade Cvetković z več ministri, podpredsednik vlade dr. Maček, hrvaški ban dr. Šubašič in kot odposlanec kralja general Nedeljković. Pred otvoritvijo je imel kratek nagovor g. prometni minister. Most je izročil prometu zastopnik kralja general Nedeljković. Koj po prvih svečanostih so predsednik vlade, podpredsednik dr. Maček in vsi odlični gostje stopili v vlak, ki je kot prvi peljal čez most. Predsednik vlade Cvetković je izjavil časniki: »Lahko sporočite, da sta se predsednik vlade Dragiša Cvetković in dr. Maček na mostu poljubila, kar nam je najboljši dokaz, kako sta drug do drugega razpoložena.« Pomembna je še ob tej priliki iz-

java g. predsednika vlade, kako je navdušenje v Zagrebu ob otvoritvi novega mostu dokaz, da je ljudstvo sporazum sprejelo in da narod odobrava in sledi politiki sporazuma.

V DRUGIH DRŽAVAH

Obsodba voditelja komunistov na Francoskem. Kako je Francija z vso resnostjo obračunala s komunisti, je razvidno iz obsodbe, katere je zadela Mauricea Thoreza, voditelja prepovedane komunistične stranke. V Arasu je bil Thorez obsojen radi vojaškega begunstva v sedanji vojni dobi na šest let težke ječe, vse njegovo premoženje pa je zaplenjeno.

Slika sovjetske rdeče vojske. Oddelki rdeče vojske, ki so zasedli predele, katere je morala Estonska odstopiti Rusiji, so prišli na cilj vsi razcapani in pijani od špirta. Politični komisarji, ki so pridržani sovjetski vojski, so morali z biči vzdrževati red. Polovica vseh ruskih motornih vozil in tankov je obtičalo med potjo in niso prišli na določena jim mesta. Ruska

